

РЕШЕНИЕ

№ 2294

гр. София, 07.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 25 състав,
в публично заседание на 11.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Петкова

при участието на секретаря Мая Миланова и при участието на прокурора Кирил Димитров, като разгледа дело номер **5322** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на глава единадесета от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) срещу АГЕНЦИЯ МИТНИЦИ, представлявана от директора.

Ищецът [фирма], ЕИК[ЕИК], моли съда да осъди ответника да му заплати обезщетение в размер на 756.04 (седемстотин петдесет и шест и 0.04) лева за имуществени вреди, претърпени от недействителен и отменен административен акт – Решение №568/07.10.2008г., издадено от началника на митница Аерогара С., заедно със законната лихва за забава, смятано от датата на подаване на исковата молба – 31.11.2011г., до окончателното му изплащане.

Настоящото производство е образувано въз основа на Определение №3064/24.04.2020г. на Административен съд София – град (АССГ) по адм. дело №1654/2020г., постановено в съответствие с указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени с Решение №2103/10.02.2020г. на Върховния административен съд (ВАС), състав на Трето отделение по адм. дело №1016/2018г.

В Искова молба (уточнение) от 04.08.2020г. ищецът претендира имуществени вреди, претърпени от недействителен и отменен административен акт - Решение №568/07.10.2008г. на началника на митница Аерогара С., с което е била определена нова, по-висока митническа стойност за вноса по ЕАД №Н0034256 от 06.06.2008г.

Ищецът поддържа, че вследствие на незаконосъобразния административен акт, дружеството е било лишено от възможността да се разпорежда със сумата 2282 (две хиляди двеста осемдесет и два) лева, внесена на 16.06.2008г. като депозит за освобождаване на стоките от митническия контрол и възстановена на 02.03.2011г. Вредите се претендират като пропуснати ползи дружеството да получи доход от използването на задържания депозит и да увеличи имуществото си с размера на печалбата от всеки инвестиран лев в този период, но не по-малко от размера на законната лихва, изчислена по реда на чл.86, ал.1 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД). Позовава се на съдебна практика на Върховния касационен съд (ВКС) по чл.290 от Гражданския процесуален кодекс (ГПК), според която винаги, когато едно лице незаконосъобразно е лишено от правото му да се разпорежда с определена сума (в случая предоставена като обезпечение под формата на депозит), то търпи преки и непосредствени имуществени вреди, чийто минимален размер е съизмерим със законната лихва върху конкретната сума по аргумент от чл.86 ЗЗД.

Претендира за разноски. Доводи за основателност на предявения иск излага и в представени по делото писмени бележки по същество на спора.

Ответникът - АГЕНЦИЯ МИТНИЦИ, представлявана от директора, ОСПОРВА иска по основание и размер и моли съда да го отхвърли изцяло. В отговора на исковата молба от 24.09.2020г. и чрез процесуалния си представител юрк. С. А. прави възражение за погасяване на исковата претенция по давност или алтернативно за съпричиняване на вредите от страна на ищеца. Претендира да му бъдат присъдени разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Прокуратурата на РБългария, представлявана от прокурор Д. от Софийска градска прокуратура (СГП) дава мотивирано заключение за основателност на иска.

СЪДЪТ, след като обсъди доводите на страните и доказателствата събрани по делото, приема за установено от фактическа страна следното:

От приобщеното към настоящото адм. дело №1785/2009г. по описа на АССГ се установява, че с ЕАД 08BG005102H0034256 от 06.06.2008г. ищецът е осъществил внос на стоки от Турция. По декларацията е била извършена митническа проверка за която от митнически служители на митница Аерогара С. е съставен Протокол №360/06.06.2008г.

В Становище на Отдел „Тарифна политика“ към митница Аерогара С. (изх. №284/09.06.2008г.) е прието, че митническата стойност на стоките е занижена и след направен анализ на представителна извадка на системата „Т.“ е предложена нова по-висока от декларираната митническа стойност на подробно описаните под съответните номера стоки, на основание чл.30, §2 от Регламент (ЕИО) 2913/92 на Съвета относно създаване на Митнически кодекс на Общността (Регламент 2913/92).

За да освободи стоките от митническия контрол, на 16.06.2008г. търговецът [фирма] е внесъл определения депозит в размер на 2282 лева по сметка на митница Аерогара С..

С молба вх. №879/01.08.2008г. жалбоподателят е сезирал началника на митница Аерогара С. с искане да му бъдат възстановени парични депозити в общ размер 79682 лева, включително внесения по ЕАД 08BG005102H0034256 в размер на 2282 лева.

С Решение №568/07.10.2008г. началникът на митница Аерогара С. е определил новата по-висока митническа стойност за стоките по ЕАД 08BG005102H0034256 в размер на

29874.38 лева и данък добавена стойност (ДДС) общо за доплащане в размер 2281.50 лева. В т.4 от Решението е наредено, след влизането му в сила, учреденият от дружеството депозит в размер 2282 лева да бъде усвоен за погасяване на възникналото митническо задължение в размер 2281.50 лева, както и за дължимите лихви, съгласно чл.211, ал.1, т.2 от Закона за митниците (ЗМ). По жалба на дружеството този административен акт е бил отменен с Решение №349/10.03.2010г. на Административен съд София – град (АССГ) по адм. дело №1785/2009г. Решението е влязло в сила на 06.12.2010г. след като е потвърдено с Решение №14836/06.12.2010г. на ВАС, състав на Първо А отделение по адм. дело №6234/2010г.

Внесеният от ищеца депозит му е бил възстановен от митническите органи с преводно нареждане на 02.03.2011г.

При така установените факти, съдът намира от правна страна следното:
Искът е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМ.

Предявен е от активно легитимирано лице срещу юридическото лице на административния орган, при упражняване на чиято административна дейност се твърди да са причинени вредите.

Не е налице отрицателната предпоставка по чл.8, ал.3 ЗОДОВ, тъй като специалният закон – Закон за митниците и Регламент №2913/92 (приложим към момента на възникване на задължението), не урежда специален ред за търсене на претендираната обезвреда. Действително, чл.235 и чл.236 от Регламент №2913/92 уреждат ред за подаване на молба за възстановяване на митните сборове, а по аргумент на чл.241 от него, митническите органи следва да постановят решение за възстановяване, включително и да се произнесат по лихвите. В случая този ред е неприложим, тъй като утежняващият административен акт е отменен по съдебен ред и възникналото от неговата отмяна задължение за възстановяване на внесения депозит е изпълнено. При това спорът не е относно правото на възстановяване на митническо задължение, доколкото депозитът е възстановен, а относно основанието и размера на претендираните от ищеца имуществени вреди. Редът за обезщетяване на твърдяната имуществена вреда поради неизползване на паричните средства за периода на задържането им от административния орган е по чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

Разгледан по същество искът е ОСНОВАТЕЛЕН.

ЗОДОВ, чл.4, урежда материално правния режим на отговорността с препращане за неуредените въпроси към гражданските закони - §1 от Заключителните разпоредби (ЗР). В този смисъл искът по глава XI АПК е граждански и се основава на фактическия състав на неправомерното увреждане: наличие на незаконосъобразен акт, действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице; реално причинена вреда, която от своя страна да е в причинна връзка с незаконосъобразните актове, действия и/или бездействие – т.е. да е тяхна пряка и непосредствена последица. Не подлежи на установяване виновно поведение на ответника, тъй като отговорността на държавата е обективна.

В случая е налице първият елемент от фактическия състав – недействителен административен акт – Решение №568/07.10.2008г. на началника на митница Аерогара С., който е бил отменен с влязло в сила съдебно Решение по адм. дело №1785/2009г. на АССГ.

Вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на влизане в сила на съдебното решение, с което се отменя незаконосъобразният административен акт – в случая 06.12.2010г. От този момент започва да тече и погасителната давност за предявяване на иска за обезщетение на вреди, настъпили от отменения акт. Исковата молба е предявена на 31.10.2011г. - в рамките на общия 5-годишен давностен срок по чл.110 ЗЗД, изтичащ на 06.12.2015г., поради което възражението на ответника за погасяване на иска по давност е неоснователно.

Твърдяната от ищеца увреда се доказва до пълния претендиран размер и за целия посочен период.

Безспорно се установи по делото внасянето на депозит в размер на 2282 лева за неправилно определената по-висока митническа стойност на стоките по ЕАД 08BG005102H0034256. С внесената като депозит сума се е намалило имуществото на ищеца за периода от внасянето до възстановяването ѝ 16.06.2008г. – 02.03.2011г. Законната лихва върху тази сума представлява гражданските плодове на парите като движима вещь - те притежават собствена индивидуализация и могат да бъдат предмет на самостоятелна главна съдебна претенция като пропуснати ползи. Ищецът е бил лишен от сумата, платена като депозит, следователно той е претърпял имуществени вреди под формата на пропуснати ползи.

Пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, поради което тя се основава на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването. Разпоредбата на чл.86 ЗЗД създава необоримо законово предположение за минималния размер на вредите, произлизащи от неизпълнение на парично задължение – дължи се обезщетение на законната лихва от деня на забавата. Минималните вреди, които ищецът е претърпял, са в размера на законната лихва за периода на задържане на сумата, които по аргумент от чл.86 ЗЗД не подлежат на нарочно доказване от ищеца. В този смисъл е Тълкувателно решение №3/2004г. на Общото събрание на Гражданската колегия на ВКС. По тези съображения съдът приема за доказани вреди, представляващи пропуснати ползи, в размера на законните лихви.

Ищецът е търпял вредата през целия посочен от него период. От момента на внасянето на депозита до отмяна на административния акт сумата е задържана от ответника като обезпечение на незаконосъобразно установено задължение. Според чл.197, ал.1 ЗМ (ред. към момента на възникване на митническите задължения) обезпечението не се освобождава, докато митническото задължение, за което е било представено, не се погаси или може да възникне отново. Обезпечението се освобождава незабавно, след като митническото задължение се погаси или вече не може да възникне. Отмяната на акта има обратно действие, т.е. с обратна сила отпадат разпоредените с него задължения за допълнителни публични вземания, респ. учреденият във връзка с тях депозит. Датата на влизане в сила на съдебното решение, с което се отменя административният акт, е началният момент, в който административният орган изпада в забава и от който също дължи законната лихва върху сумата до датата на възстановяването ѝ.

Съдът, по реда на чл.162, пр.1 ГПК, като съобрази, че не са необходими специални знания из областта на науката, изкуството, техниката или занаятите, изчислява сам размера на законната лихва чрез използване на електронния лихвен калкулатор за изчисляване на законната лихва върху публичните задължения, достъпен на

официалната интернет страница на Националната агенция за приходите (НАП): http://nraapp03.nra.bg/web_interest/check_upWS.jsp.

Законната лихва за претендиращия период от 16.06.2008г. до 02.03.2011г. върху сумата от 2 282 лева възлиза на 756 лева.

Съдът отговаря положително и на спорния по делото въпрос дали е причинно - следствена връзка между незаконосъобразния административен акт и внесения от ищеца депозит, за което следва да се прецени дали внасянето на депозита е предоставено на волята и преценката на ищеца.

Неоснователни са възраженията на ответника за съпричиняване на вредата поради поведението на ищеца. Нелогично и житейски неоправдано е твърдението на ответника, че ищецът е внесъл по свое желание и по своя преценка определения депозит. Действително, депозитът е внесен преди да се издаде административният акт, но това е с оглед митническите органи да разрешат фактическото вдигане на стоката. Ищецът има легитимен интерес да иска освобождаване на стоката от митнически контрол с цел да защити правото си на собственост и да се предотврати настъпването на по-големи вреди в неговата правна сфера, като за това законът му предоставя правна възможност чрез учредяване на депозит. Императивното изискване на законодателя за обезпечаване на размера на определеното по-високо задължение е в защита на публичния финансов интерес. Без да внесе определения депозит, ищецът не може да освободи стоката от митнически контрол и не може да се разпорежда с нея. Следователно, актът за установяване на митнически задължения, отменен в последствие като незаконосъобразен, е единствената причина за учредяването на депозита. Упражняването на една правна възможност в защита на интересите на засегнато лице не може да се тълкува само и единствено като акт на свободната му воля.

По тези съображения съдът приема, че депозитът не е доброволно внесен от ищеца по негова преценка, а последният е бил принуден от административния орган да го внесе. Аргумент в тази посока е и решението на началника на митница Аерогара С., в което е посочено, че депозитът ще бъде усвоен за допълнително начислените задължения, които са отменени като незаконосъобразни от съда. Дори да се приеме, че дружеството е могло да предостави банкова гаранция, за да обезпечи задълженията си, то пак би претърпяло имуществени вреди, свързани с тази гаранция. Изборът на ищеца да внесе депозит в пари, като една от няколко възможности да обезпечи по друг начин определеното му публично задължение (предоставяне на банкова гаранция, предоставяне на имущество в залог) не може да се тълкува като съпричиняване на вредите.

Вторият спорен въпрос, който възниква, е дължат ли се лихви върху освободените обезпечения. Съгласно разпоредбата на чл.192 ЗМ, действала към исковия период, сега отменена - ДВ, бр.58/2016г., по събраните обезпечения не се дължат лихви. Тази разпоредба противоречи на принципите на равностойност, ефективност и пропорционалност, както и на правото на собственост, прогласено в чл.17 от Хартата на основните права на Европейския съюз (ХОПЕС), във връзка с чл.6 от Договора за Европейски съюз (ДЕС), които се ползват с върховенство и приоритет пред националното законодателство. По аргумент от чл.17 ХОПЕС ако някой бъде лишен от своята собственост в защита на обществения интерес, дължи му се справедливо и своевременно обезщетение за понесената загуба. Аргумент в подкрепа на този извод може да се почерпи и от практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС). Решение

C-565/2011 по делото M. Irimie срещу Румъния се отнася за такси и данъци, които са незаконосъобразно събрани от държавата и са възстановени на лицето без заплащане на лихва върху тях, поради наличие на национална правна норма, която допуска това. СЕС е приел, че следва да се зачитат принципите на равностойност, ефективност и еквивалентност и държавата следва да върне не само недължимо събраните задължения, но и лихвите върху тях. СЕС разглежда лихвите като загуби, причинени от невъзможността да бъдат използвани сумите, платени поради предварителната изискуемост на данъка. Аналогично е учредяването на депозита в настоящия казус като обезпечение по определено митническо задължение, което в последствие ще послужи за погасяването му. Пряката причинно - следствена връзка между незаконосъобразния акт и вредата съществува не само когато актът пряко я причинява, но и когато актът създава единствените условия, които пораждат вредата. С други думи, ако държавният орган не беше установил допълнителни митнически задължения, нямаше да има нужда ищецът да брани правната си сфера, искайки освобождаване на стоките от митнически контрол, след като обезпечи установените задължения по посочения в закона ред.

При направения извод за основателност на главния иск, основателна е и претенцията по съединения акцесорен иск за заплащане на законна лихва върху присъденото обезщетение, смятано от датата на завеждане на исковата молба 31.10.2011г. до пълното изплащане на задължението.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ на ищеца се дължи възстановяване на сторените разноски по водене на делото в размер на 25 (двадесет и пет) лева – за държавна такса. Съдът намира, че по делото е останал недоказан размерът на заплатеното от ищеца адвокатско възнаграждение, поради което и разноските в тази част не следва да бъдат възлагани на ответника. Според задължителните указания в Тълкувателно решение №6/06.11.2013г. по тълк. дело №6/2012г. на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд (ОСГТК), съдебните разноски за адвокатско възнаграждение се присъждат тогава, когато страната *го е заплатила и е доказала реалното му заплащане на процесуалния си представител*, в зависимост от уговорения в договора за правна помощ и съдействие начин на плащане – в брой или по банков път. Заплащането се доказва или чрез вписване на направеното плащане в самия договор, който има характер на разписка, или с представяне на доказателства за извършен банков превод. По смисъла на Закона за счетоводството (ЗСч) договорът за правна помощ и съдействие е първичен счетоводен документ, съдържащ изискваните от закона реквизити. Съобразно чл.6, ал.1 ЗСч първичният счетоводен документ, адресиран до външен получател, съдържа най-малко следната информация: 1. наименование и номер на документа, съдържащ само арабски цифри; 2. дата на издаване; 3. наименование или име, адрес и единен идентификационен код от Търговския регистър или единен идентификационен код по Булстат или единен граждански номер или личен номер на чужденец на издателя и получателя; 4. предмет, натурално и стойностно изражение на стопанската операция. Според разпоредбата на ал.5 на чл.6 ЗСч документална обосновааност е налице, когато в първичния счетоводен документ липсва част от изискуемата информация по чл.6, ал.1 и ал.3 ЗСч, но за нея има документи, които я удостоверяват. Когато плащането

не е с платежно нареждане, банково бордеро, по платежна сметка или не е отразено в утвърдения от Висшия адвокатски съвет образец на прономерован кочан, съдържащ наименование и номер на документа само на арабски цифри, а е вписано на лист, който няма индигирани копия (какъвто е настоящият случай) и не съдържа реквизитите на първичен счетоводен документ, съгласно чл.6, ал.1 ЗСч за плащане в брой, последният документ представлява разписка за договореното между адвокат и клиент възнаграждение по сключения между тях договор за правна помощ и съдействие и *има своето значение само за тях* като страни по този договор. Същият не може да обвърже съда, съответно другите страни в процеса, на които евентуално ще бъдат възложени разноските, в преценката им за законосъобразно и действително осъществено плащане.

Така мотивиран и на основание чл.203 АПК, АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-град, Второ отделение, 25 състав,

РЕШИ

ОСЪЖДА АГЕНЦИЯ МИТНИЦИ, представлявана от директора, с адрес: 1202 С., [улица], на основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ, да заплати на [фирма], ЕИК[ЕИК], сумата 756 (седемстотин петдесет и шест) лева, като обезщетение за имуществени вреди, претърпени в периода 16.06.2008г. – 02.03.2011г. от недействителен и отменен административен акт - Решение №568/07.10.2008г. на началника на митница Аерогара С., заедно със законната лихва върху тази сума, смятано от датата на завеждане на исковата молба – 31.10.2011г., до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА АГЕНЦИЯ МИТНИЦИ, представлявана от директора, с адрес: 1202 С., [улица], да заплати на [фирма], ЕИК[ЕИК], сумата 25 (двадесет и пет) лева – разноски по адм. дело №5322/2020г.

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на РБългария в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ

Боряна Петкова